

2016. gadā privātpersonas izvēli izdarījušas par labu jauna automobiļa iegādei

Pagājušajā gadā ievērojami palielinājies jaunu automobiļu iegādes darījumu skaits privātpersonu segmentā. Salīdzinot ar 2015. gadu, privātpersonu aktivitāte palielinājās par 22%. Savukārt kopējais vieglo automobiļu tirgus pieaugums ir 15%, sasniedzot 18 575 jaunas reģistrētas pasažieru automobiļu un vieglā komerctransporta vienības.

2016. gadā turpinājās vieglā komerctransporta (N1) reģistrācijas skaita lejupslīde. To skaits sasniedza vien 2216 jaunu automobiļu, kas ir par 6% mazāk nekā gadu iepriekš. Vieglā komerctransporta segments pēdējos gados tiek ievērojami noslogots ar jaunu nodokļu ieviešanu un nodokļu likmju celšanu, kas neveicina šī segmenta attīstību. Arī 2017. gads nav nācis bez izmaiņām. N1 kategorijas automobiļiem, kuru pilna masa pārsniedz 3000kg, lai varētu braukt pa noteiktiem Latvijas galveno un reģionālo autoceļu posmiem (izņemot to šķērsošanu, tai skaitā apļveida krustojumos), būs jāpērk vinjete. Likmes ir no 6,- EUR/diennaktī līdz 300,- EUR/gadā. Tai pašā laikā likumdevējs joprojām nav novērsis dīvaino kāzusu, kad nodoklis par personīgā labuma gūšanu ir jāmaksā par vieglo komerctransportu, kas likuma normu nepilnību dēļ tiek klasificēts kā pasažieru auto, Šādi automobiļi saskaņā ar Auto Asociācijas katalogu ir automobiļi ar furgona virsbūvi, un pēc sava komforta, vadāmības, apdares u.c. īpašībām nekādi nevar tikt uzskatīti par vieglajiem pasažieru automobiļiem. Vieglo komercautomobiļu zīmolu tops nav mainījies - augšgalā tradicionāli atrodami VW ar 19% tirgus daļu, Renault ar 16% tirgus daļu, kam seko Peugeot ar 11% tirgus daļu.

Vieglajiem pasažieru automobiļiem reģistrācijas skaita pieaugums bija novērojams visa gada garumā, izņemot Janvārī, kad reģistrāciju apjoms nedaudz samazinājās, salīdzinot ar 2015. gada rezultātiem. Kopumā vieglo pasažieru automobiļu segmentā 2016. gadā vērojams 19% pieaugums, sasniedzot 16359 reģistrētās vienības, kas ir gandrīz par 2600 vienībām vairāk nekā gadu iepriekš. Pieaugumam izskaidrojumi ir vairāki – paaugstināta līzinga aktivitāte tirgū, reeksporta palielināšanās, Valsts policijas iepirkums, jaunu modeļu nonākšana tirgū.

Banku līzinga kompānijas ir bijušas īpaši aktīvas 2016. gadā, un kopā ar auto tirgotājiem spējušas piedāvāt klientiem mazākus procentu maksājumus un mazāku mēneša maksājumu. Līzinga devēju tops ir mainījies, un stabili pirmo vietu, ar finansētām 2567 jaunām automašīnām un 25% tirgus daļu, ieņem SEB Līzings. 2016. gadā SEB Līzings bija aktīvs juridisku personu finansēšanā, bet privātpersonu finansētāju topā ir tikai ceturtajā vietā ar 14% no privātpersonu līzinga darījumiem. Jāpiemin, ka liela daļa no jau piegādātajiem Valsts policijas spēkratiem ir piegādāti ar SEB Līzings dalību, kas finansētājam ļāva stabili

nostiprināties topa pirmajā vietā. Topa otrajā vietā ir iepriekšējo gadu līderis Nordea finance Latvia ar 22% tirgus daļu un 2234 darījumiem. Jāpiemin, ka privātpersonu līzingu darījumos Nordea finance Latvia, ir izteikts līderis ar gandrīz 27% tirgus daļu. Top 3 noslēdz Swedbank Līzings, kas atgriezās aktīvā finansēšanas statusā 2014. gada otrajā pusē, un stabili pierāda, ka ir uz palikšanu līzingu devēju topā.

#	Līzingu devējs	Kopā 2016	Tirgus daļa %
1	SIA SEB LĪZINGS	2 567	25.4%
2	SIA NORDEA FINANCE LATVIA	2 234	22.1%
3	SIA SWEDBANK LĪZINGS	1 980	19.6%
4	SIA DNB LĪZINGS	1 704	16.9%
5	SIA UNICREDIT LEASING	847	8.4%
6	SIA OP FINANCE	450	4.5%
7	SIA CITADELE LĪZINGS UN FAKTORINGS	299	3.0%
8	AS PRIVATBANK	10	0.1%
		10 091	100.0%

Auto Asociācija

2016. gadā ekonomikas atkopšanās dēļ Eiropā ir palielinājies arī reeksports no Latvijas. Modeļu kvotas, tirgu specifika u.c. faktori nosaka, ka ir modeļi, kam dažādās Eiropas valstīs ir ilgi gaidīšanas periodi, savukārt citās tie, iespējams, nav tik pieprasīti. Latviju pametuši 22% no tikko reģistrētajiem automobiļiem, kas ir par 4 procentpunktiem vairāk nekā 2015. gadā.

Valsts policijas konkurss arī ir devis pieaugumu šī gada jauno automobiļu reģistrācijas apjomiem. Divu gadu laikā Valsts policijai tiks piegādāti vairāk nekā 750 jauni automobiļi, no kuriem lielākā daļa jau tika piegādāta 2016. gadā. Vienlaicīgi šis ir izvērties arī par pagājušā gada lielāko skandālu jaunu automobiļu tirgū. Viens automobiļu piegādātājs diezgan nekaunīgā veidā mēģināja Valsts policijai un sabiedrībai iestāstīt, ka EURO5 nedaudz pieprogrammējot motora vadības bloku, sanāk EURO6 standartam atbilstošs izmešu līmenis, lai gan ražotājiem tas prasa desmitiem un simtiem miljonu EUR investīcijas un gadus, lai nonāktu pie tehniskajiem risinājumiem nākamajai EURO klasei. Ar interesi sekojam līdzi kā šis stāsts attīstīsies!

2016. gads bija bagāts ar jauniem un atjaunotiem modeļiem, kas īpaši veicināja privātpersonu aktivitāti jaunu automobiļu iegādē. Kampanjas, kas pirms modeļa maiņas tiek piedāvātas iepriekšējam modelim, ir ļoti atraktīvas un nereti spēj konkurēt ar mazlietotu automobiļu cenām. Otra daļa klientu gaida jauno modeli un bieži vien to pasūta vēl neredzot klātienē, lai būtu vieni no pirmajiem jaunā automobiļa īpašniekiem. Tik populārajā apvidus segmentā ir virkne jaunumu – VW grupa izlaida tirdzniecībā ilgi gaidīto Tiguan jauno paaudzi, kam sekoja VW grupas Tiguan alternatīvas Seat Ateca, Škoda Kodiaq un Audi Q5. Vairāk nekā 56% no privātpersonu izvēlētajiem automobiļiem ir apvidus klases spēkrati. Jāpiemin, ka lielākā daļa jeb 37% no visiem privātpersonu iegādātajiem automobiļiem ir kompaktās apvidus klases automobiļi, ietverot tādus populārus modeļus kā Nissan Quashqai, Nissan X-trail, VW Tiguan, Toyota RAV4, KIA Sportage un citi.

Populārākie jauni viegie pasažieru automobiļi - 2016. gads

	Marka, modelis	Skaitis
1	NISSAN QASHQAI	418
2	NISSAN X-TRAIL	165
3	VW TIGUAN	163
4	TOYOTA RAV4	159
5	OPEL MOKKA	136
6	NISSAN JUKE	125
7	KIA SPORTAGE	122
8	VW GOLF	117
9	TOYOTA AVENSIS	100
10	HYUNDAI I20	97

Auto Asociācija

Privātpersonas 2016. gadā iegādājušās 4350 automobiļus, kas ir par 22% vairāk nekā 2015. gadā. Liels nopelns ir banku finansējuma pieejamībai – 68% no darījumiem ir notikuši ar līzings kompāniju starpniecību, kas ir par 5 procentpunktiem vairāk nekā 2015. gadā. Pircējam, saskaroties ar grūtībām atrast auto ar tīru vēsturi, bez bojājumiem un manipulētiem odometriem, un, no otras puses, atraktīvie dīleru piedāvājumi ar pieejamu mēneša maksājumu un lielu modeļu gammu, ko klients var aprīkot pēc savām vēlmēm, liek nosvērties par labu jaunam automobilim.

Privātpersonu aktivitāte ir atspoguļojusies arī kopējos reģistrācijas datos – 24% no visiem jauniem M1 un N1 automobiļiem ir privātpersonu darījumi, kas ir par 2 procentpunktiem vairāk, salīdzinot ar 2015. gadu.

2016. gads nebija ražīgs ar uzņēmumu autoparku atjaunošanu. Lielākais atjaunotais autoparks, kas ir pieminēšanas vērts, ir jau iepriekš pieminētais Valsts policijas parka atjaunošanas konkurss, kurā 2016. gadā reģistrētas un piegādāts 511 jaunas automašīnas. Topa augšgalā ierasti atrodas auto nomas uzņēmumi, kas piedāvā gan pilna servisa nomu, gan īstermiņa nomu. Pieminēšanas vērti ir ALD Automotive, Transportent, Transparents auto noma, Mobility Latvija un Ideal services, kas reģistrējuši parkā vairāk nekā 150 jaunus spēkratus. Lielākais privātais autoparka atjaunotājs bija Rīgas taksometru parks, kas parku papildinājis ar 48 Ford markas spēkratiem. Neskaidrā auto nodokļu politika un haotiskās nodokļa likmju izmaiņas neveicināja lielo autoparku turētājus atjaunot parkus. Iespējams, ekspluatācijas likmju pārrēķināšana pēc CO2 un automobiļu un motociklu nodokļa atcelšana veicinās uzņēmēju atjaunot parkus ar efektīvākiem un ekoloģiskākiem automobiļiem 2017. gadā. Turpinot CO2 tēmu, ir vērts pieminēt, ka arī Latvijas autoparks paliek CO2 efektīvāks, un jau vairākus gadus pēc kārtas vidējais CO2 izmešu daudzums uz 1km samazinās. 2016. gadā reģistrētu jaunu pasažieru automobiļu CO2 vidējais rādītājs ir nokritis par 6g/km, sasniedzot 132g/km. CO2 efektīvākie transportlīdzekļi ir elektromobiļi, kam seko spraudņa hibrīdi – automobiļi, kas lādējami no rozetes un aprīkoti ar iekšdedzes dzinēju. Latvijā 2016. gadā reģistrēti 18 elektromobiļi un 14 spraudņa hibrīdi. Jāpiemin, ka spraudņa hibrīdu vidējais CO2 izmešu līmenis ir vien 45g/km, kas ir ievērojami zemāki rādītāji nekā vidējie Latvijā reģistrētu jaunu automobiļu CO2 izmeši. Par elektromobiļu atbalstu 2016. gadā iestājās arī Rīgas dome, kas,

sākot no 2016. gada 1. jūlija, savās apsaimniekotajās autostāvvietās ļauj novietot elektromobili stāvēšanai bez maksas.

Prognozējam, ka 2017. gadā tirgus pieaugums būs mērens un sasniegs 19500 jaunu vieglo pasažieru un vieglā komerctransporta reģistrāciju skaitu. 2016. gada beigās bija ražīgas ar jaunu modeļu nonākšanu tirgū. Turpināsies Valsts policijas transporta piegādes, un CO2 bāzēti ekspluatācijas nodokļi motivēs autoparkus izvēlēties efektīvākus spēkratus.

Igaunijā 2016. gadā vieglo pasažieru automobiļu tirgus ir palielinājies par 10%, sasniedzot 22429 reģistrētu vienību skaitu. Arī Lietuvā vērojams vieglo pasažieru automobiļu reģistrācijas skaita 19% pieaugums, sasniedzot 20320 reģistrētu vienību skaitu. Latvija jaunu reģistrēto automobiļu skaita ziņā atpaliek no kaimiņvalstīm. Rēķinot uz 1000 iedzīvotājiem, Latvija ieņem otro vietu Baltijas valstu starpā.

Saskaņā ar Eiropas auto ražotāju asociācijas sniegtajiem 2016. gada datiem vienpadsmit mēnešos Eiropā kopumā jaunu auto tirgū vērojams 7,1% pieaugums, sasniedzot 13,5 miljonu vienību skaitu. Visi pieci lielākie Eiropas tirgi ir piedzīvojuši reģistrācijas skaita pieaugumu – Itālija (16,5%), Spānija (11,1%), Francija (5,0%), Vācija (4,6%) un Lielbritānija (2,5%).

Sagatavoja:

Auto Asociācija

Pēteris Rubulis

peteris@autoasociacija.lv